

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

від 14 липня 2020 р.

№ 41/11

Щодо моніторингу техногенно-
екологічного стану на території
Калуського гірничопромислового
району Івано-Франківської області

Робоча група Комітету з напрацювання невідкладних заходів щодо моніторингу техногенно-екологічного стану на території Калуського гірничопромислового району Івано-Франківської області підготувала проект рішення Комітету стосовно шляхів вирішення проблем погіршення екологічної ситуації, зокрема, щодо моніторингу техногенно-екологічного стану на території Калуського гірничопромислового району Івано-Франківської області (Протокол засідання Комітету № 38 від 01 липня 2020 року, протокольне рішення щодо питання 3).

Проблеми погіршення техногенно-екологічного стану на території Калуського гірничопромислового району існують впродовж тривалого періоду. Однак особливо ці проблеми загострилися після припинення виробничої діяльності калійного та магнієвого виробництв, а також експлуатації видобувних дільниць (шахт, кар'єру) Калуш-Голинського родовища калійної солі. Із раптовою зупинкою виробничого комплексу перестали здійснюватися заходи з підтримання великих гірничо-технологічних об'єктів у безпечному стані. Контроль за змінами, що відбуваються у геологічному середовищі в межах розташування цих об'єктів та в зоні їх потенційного негативного впливу є епізодичним і фрагментарним.

Екологічна ситуація цих територій продовжує погіршуватись та через загрозу руйнування бортів Домбровського кар'єру й витоку з нього розсолів у річку Лімниця, що є притокою річки Дністер, має усі умови до переростання у техногенно-екологічну катастрофу транскордонного характеру.

Стихійне лихо, що розпочалося у червні та по цей день продовжує вирувати на території західних областей України, у тому числі Івано-Франківської області, призвело до катастрофічного погіршення техногенно-екологічного стану території Калуського гірничопромислового району. Руйнівний вплив стихійних сил природи призвів до активізації та значного посилення потужності негативних процесів ґрунтів (зсуви, просідання, ерозія), водоносних горизонтів та поверхневих водних об'єктів, масових підтоплень та руйнувань об'єктів Калуського гірничопромислового району (Домбровський кар'єр та його борти, хвостосховища та акумулюючі ємності, солевідвали, шахтні поля рудників, полігон захоронення гексахлорбензолу), а також житлових будинків, громадських будівель, соціальної інфраструктури та інших об'єктів життєзабезпечення населення.

На сьогодні екологічна ситуація Калуського гірничопромислового району потребує негайного проведення широкомасштабних державних заходів щодо підтримання, відновлення і поліпшення стану навколишнього природного середовища та запобігання виникненню техногенно-екологічної катастрофи транскордонного характеру, зокрема, проведення комплексу правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення техногенно-екологічної катастрофи транскордонного характеру на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у техногенно-екологічну катастрофу транскордонного характеру.

Нагальною є необхідність здійснення моніторингу об'єктів Калуського гірничопромислового району. Зокрема це Домбровський кар'єр та його розсоли, борти Домбровського кар'єру, розсоли штучного озера Домбровського кар'єру, хвостосховища та акумулюючі ємності, солевідвали, територія забруднення підземних вод водоносного горизонту, шахтні поля рудників «Ново-Голинь», «Стара Голинь» і «Калуш» та полігон захоронення гексахлорбензолу.

Необхідними заходами екологічного моніторингу на досліджуваних об'єктах є, зокрема, дослідження змін ареалу впливу техногенних джерел на гідро-геологічне середовище та гідрологічний режим, визначення тенденцій розвитку техногенних процесів та їх залежність від природних і антропогенних особливостей, впливу на урбанізаційну складову. Зокрема це: відбір проб розсолів по території та глибині озера в кар'єрі; лабораторний аналіз проб; виконання комплексу геофізичних досліджень на північному борті Домбровського кар'єру; визначення динаміки наповнення розсолами Домбровського кар'єру; визначення хімічного складу води в хвостосховищі № 3; уточнення складу води в акумулюючих ємностях; геофізичні дослідження в межах території засолення; буріння гідрогеологічних спостережних свердловин на площі засолення водоносного горизонту з відбором керну, встановленням фільтрів та відбором проб води та їх поелементний лабораторний аналіз; відбір проб повітря, ґрунту та їх поелементний лабораторний аналіз; режимні спостереження за рівнями підземних вод і відбір проб та їх лабораторний аналіз; розрахунок потенційного забруднення р. Лімниця та р. Дністер; відновлення

сітки опорних геодезичних реперів для режимних спостережень; геодезичні спостереження; опрацювання результатів спостереження; комплексні геофізичні спостереження по опорних геодезичних профілях; відновлення сітки опорних геодезичних реперів для режимних спостережень; геодезичні спостереження; опрацювання результатів спостереження; комплексні геофізичні спостереження по опорних геодезичних профілях; спостереження за динамікою деформацій та визначення карстових утворень за даними супутникової зйомки.

За інформацією Івано-Франківської обласної державної адміністрації, протягом останніх десятиріч наукові роботи з еколого-геологічних досліджень території Калуського гірничопромислового району, виконує Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, що має необхідний кадровий потенціал, наукові напрацювання та унікальну базу даних для забезпечення подальших дослідних робіт, є організацією здатною забезпечити подальші необхідні наукові дослідження еколого-геологічних проблем території Калуського гірничопромислового району та оцінки ризиків надзвичайних ситуацій. Для розв'язання екологічних проблем Калуського гірничопромислового району університетом розроблено План заходів «Наукові дослідження еколого-геологічних проблем території щодо оцінки екологічних проблем території Калуського гірничопромислового району та оцінки ризиків надзвичайних ситуацій».

До Комітету надійшло звернення Івано-Франківської обласної державної адміністрації з проханням підтримати необхідність проведення еколого-геологічного моніторингу Калуського гірничопромислового району та сприяти у вирішенні питання щодо виділення коштів з Державного бюджету України Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України Івано-Франківському національному технічному університету нафти і газу на виконання зазначених природоохоронних заходів.

Під час обговорення порушеного питання голова та члени Робочої групи, підтримуючи ініціативу Івано-Франківської обласної державної адміністрації, зазначили на унікальності напрацьованої наукової бази даних Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу з досліджень Калуського гірничопромислового району, якої не створено у жодній іншій науковій установі, що може стати одним із визначальних факторів, в межах нормативно-правових актів, що дозволять Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України передбачати на 2021 та 2022 роки видатки із Державного бюджету України Івано-Франківському національному технічному університету нафти і газу на наукові природоохоронні заходи з еколого-геологічного моніторингу Калуського гірничопромислового району. Запропонували Комітету звернутися до Кабінету Міністрів України з проханням надати відповідне доручення Міністерству фінансів України спільно з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, при підготовці пропозицій до проектів Закону про Державний бюджет на 2021 та 2022 роки, передбачати видатки на природоохоронні заходи на території Івано-Франківської області. Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України передбачати на 2021 та 2022 роки видатки із Державного бюджету України Івано-Франківському національному технічному університету нафти і газу на

наукові природоохоронні заходи з еколого-геологічного моніторингу Калуського гірничопромислового району.

Народні депутати – члени Комітету зауважили, що очікуваними результатами моніторингу об'єктів Калуського гірничопромислового району має бути розробка комплексу науково обґрунтованих природоохоронних заходів щодо підтримання, відновлення і поліпшення стану навколишнього природного середовища території Калуського гірничопромислового району з метою недопущення переростання наявного екологічного стану цієї території у техногенно-екологічну катастрофу транскордонного характеру та сприяння забезпеченню екологічних прав громадян, що передбачено Конституцією України та базовим Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

За результатами розгляду порушеного питання Комітет **в и р і ш и в :**

1. Інформацію взяти до відома.
2. Підтримати ініціативу Івано-Франківської обласної державної адміністрації та пропозиції Робочої групи з напрацювання невідкладних заходів щодо моніторингу техногенно-екологічного стану на території Калуського гірничопромислового району Івано-Франківської області, викладені у мотивувальній частині Рішення Комітету.
3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України надати відповідне доручення Міністерству фінансів України спільно з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України передбачати, при підготовці пропозицій до проектів Законів про Державний бюджет на 2021 та 2022 роки, видатки на природоохоронні заходи на території Івано-Франківської області. Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України передбачати на 2021 та 2022 роки видатки із Державного бюджету України Івано-Франківському національному технічному університету нафти і газу на природоохоронні заходи з еколого-геологічного моніторингу Калуського гірничопромислового району.
4. Івано-Франківській обласній державній адміністрації забезпечити:
 - підготовку рішення про покладення відповідних повноважень замовника природоохоронного заходу на Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу;
 - контроль щодо підготовки запиту Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу про виділення коштів для здійснення природоохоронних заходів про проведення наукових робіт з еколого-геологічного моніторингу Калуського гірничопромислового району з подальшим поданням його до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.
5. Рішення направити до Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО